

Fietsen over Rug en Rijn

Een fietsroute van IVN Veenendaal-Rhenen langs fietsknooppunten over de Utrechtse Heuvelrug, door de uiterwaarden van de Nederrijn en door het Binnenveld.

Start- en eindpunten

A. *De Cultuurfabriek*, Kees Stipplein Veenendaal

B. *De Groene Entree*, ingang van Nationaal Park de Utrechtse Heuvelrug, hoek Kerkewijk en Cuneraweg, schuin tegenover restaurant 3 Zussen, vanaf KNP 85.

Afstand

De hele route is ca. 35 km.

Samenvatting

Deze fietstocht leidt u langs een aantal typische landschappen van de regio. Nadat u de bosrijke Heuvelrug gepasseerd bent, steekt u bij Elst de Nederrijn over en rijdt u over de dijk met aan de ene kant uitzicht op de Betuwe en aan de andere kant de uiterwaarden van de rivier. Wanneer u bij Opheusden weer de pont neemt, fietst u langs de natuurgebieden de Blauwe Kamer en de Grebbeberg om vervolgens over een mooi fietspad langs de Grift de Gelderse Vallei in te rijden.

Pontje in de Nederrijn

Kaartje

Op de laatste pagina van deze beschrijving bevinden zich twee overzichtskaartjes. Hierop staan nummers die verwijzen naar de extra informatie in de routebeschrijving.

GPX-route

De routes zijn ook op uw smartphone te volgen. Gebruik hiervoor de IVN route app. De app is gratis te downloaden in Google Playstore of Apple Store. Met deze app hebt u meer dan 450 wandelingen en fietsroutes én een digitale natuurgids op zak. Na downloaden zijn de routes offline te volgen.

Tips en informatie

- De fietsknooppunten moeten in de aangegeven volgorde worden gereden. Indien tussen twee knooppunten van de route wordt afgeweken, staat dat vermeld in de routebeschrijving
- Gebruik tijdens het fietsen een kaart- of smartphonehouder
- De route kent hoogteverschillen
- U volgt de routes op eigen risico
- Voor alle zekerheid: controleer uzelf na afloop op "teken"

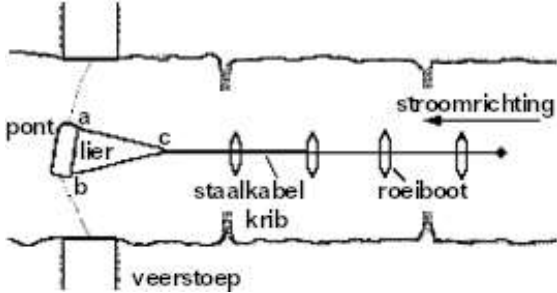
Verzoek

We stellen het erg op prijs indien u opmerkingen over de route wilt sturen naar natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl.

IVN wenst u een prettige fietstocht

Legenda

- RA = rechtsaf
 LA = linksaf
 RD = rechtdoor
 RI = richting
 KNP = knooppunt

	Startpunt A: Cultuurfabriek aan het Kees Stipplein
	<i>Rijdt langs De Cultuurfabriek (Kousenweg), sla bij de Wolweg RA en volg de borden RI KNP 85.</i>
	Startpunt B: P-plaats De Groene Entree, hoek Kerkewijk/Cuneraweg
85	
43	<p>Landgoed Prattenburg</p> <p>Het landgoed Prattenburg bestaat uit ca 430 ha gevarieerd bosgebied en er is ruim 50 m hoogteverschil. Omstreeks het jaar 1500 was Prattenburg een boerderij. In 1694 kwam het in bezit van de familie Van Asch van Wijck, die het nog steeds in eigendom heeft. In 1705 was Prattenburg een versterkt huis met een slotgracht. In 1887 werd het oude gebouw gesloopt en op de oude fundering werd een nieuwe toren gebouwd met daar omheen bijgebouwen.</p>
42	Na enige tijd volgt er een scherpe bocht naar links. Aan uw linkerhand treft u een drietal grafheuvels aan.
41	
77	<p>Veerpont</p> <p>De meeste kleinere veerponten in de Rijn zijn zgn. gierponten. Dit zijn ponten die door de stroom in de rivier worden aangedreven. De pont is door middel van twee beweegbare kettingen (a-c en b-c) en een staalkabel verankerd in het midden van de rivier. Door de ketting a-c in te korten en b-c te verlengen komt de boot scheef op de stroom. Hierdoor ontstaan er krachten op de pont, welke het mogelijk maken de pont heen en weer te doen varen. Voor een betere stuurbaarheid en een snellere vaartijd bij zwakke stroomsnelheid, wordt er tegenwoordig mede gebruik gemaakt van een door een motor aangedreven schroef.</p>
	<p>Nederrijn</p> <p>Rijnwater wordt gebruikt voor drinkwater van ongeveer 20 miljoen mensen. Verder als koel- en proceswater voor de industrie, voor het beregenen van land- en tuinbouwgronden, als drinkwater voor het vee en voor de afvoer van afvalwater. De laatste jaren is o.a. door vele wetten op het gebied van waterzuivering de kwaliteit van het water sterk verbeterd. De door waterverontreiniging verdwenen vissoorten zoals zalm en forel komen langzaam weer terug in de Rijn. Ook de natuurontwikkeling langs de oevers van de rivier heeft de aandacht. De Gelderse Poort en de Blauwe Kamer zijn hiervan voorbeelden.</p> <p>Voordat u op de dijk linksaf slaat ziet u aan uw rechterhand het dijkmagazijn Ingen. Zonder ramen, met luiken op drie niveaus. Dit is een bewaarplaats voor versterkings-materialen, zodat bij hoge waterstanden de dijk extra vlug kan worden beschermd tegen sterke stroom en golfslag.</p>
08	

<p>09</p>	<p>Uiterwaarden Aan uw linkerkant kijkt u uit over de uiterwaarden. We fietsen over de winterdijk, ook wel rijnbandijk genoemd. Meestal stroomt de rivier achter de zomerdijk, die te zien is achter de weilanden. In winter en vroege voorjaar, bij een grote wateraanvoer uit Zwitserland en Duitsland, kan de zomerdijk overstromen en lopen de uiterwaarden vol. Het water kan gevaarlijk hoog tegen de winterdijk komen te staan. Op verschillende plaatsen zijn de laatste jaren de dijken versterkt en is meer ruimte aangebracht voor het rivierwater. De kleigaten en de uiterwaarden zijn een ideaal gebied voor watervogels. Vooral in het voor- en najaar tijdens de trek van vele vogels zijn hier diverse soorten te bewonderen.</p>
<p>13</p>	
	<p><i>Sla bij de volgende weg RA (volg bord 'Doorgaand verkeer')</i></p>
<p>93</p>	<p><i>Ga vlak na de rotonde de Rijnbandijk op RI KNP 91</i></p>
<p>91</p>	
<p>92</p>	<p>Hoornwerk en Romeinse wachttoren Het hoornwerk dateert uit 1799 en was onderdeel van de Grebbelinie. Het moest de vijand die over de Rijnbandijk naderde tegenhouden. Er werden wallen, bastions en hoornwerken aangelegd. De zes kazematten zijn een restant van de strijd tijdens WOII. Op de camping staat sinds 2016 een replica van een Romeinse wachttoren. De houten toren heet "De Spees", naar de gelijknamige boerderij die er vroeger stond. Hier lag aan het begin van onze jaartelling de limes, de vroegere grens van het Romeinse Rijk. Er stonden destijds langs de noordgrens vele van deze uitkijktorens.</p>
<p>94</p>	
	<p>'t Veerhuis Dit veerhuis, daterend uit begin 19^e eeuw, kende ook in de begintijd al drukke tijden. Vroeger bleef de postkoets van Utrecht naar Nijmegen hier de nacht over en boten losten hier hun ladingen meel of biervaten. Reizigers konden in de gelagkamer terecht voor een pontkaartje over de Rijn. Het gebouw staat op een oeverwal van de Rijn. Ook bij hoge waterstanden blijft het daar droog. Het veerhuis diende als woonhuis van de veerwachter, maar ook om reizigers te voorzien van kost en onderdak. Het interieur van het voorhuis is nog grotendeels in de oorspronkelijke staat. Het Heusdense veer is één van de oudste Nederlandse veerponten.</p>
	<p><i>Steek met de pont de Nederrijn over.</i></p>

	<p>De Blauwe Kamer De Blauwe Kamer is een rivieroeverreservaat en wordt beheerd door het Utrechts Landschap. In 1992 is op twee plaatsen de zomerdijk doorgegraven om het water door de uiterwaard te laten stromen. Zodoende kan de natuur zijn gang gaan. Het typische ooibos bestaat o.a. uit zwarte populier, es, els wilg en eik. Ruig ogende koeien en paarden zorgen voor de begrazing en voor een gevarieerde vegetatie. Naast de aalscholver, komen er vele andere vogels voor, zoals diverse eenden, zwanen en strandlopers. Ook zilverreigers en lepelaars behoren tot de vaste gasten.</p>	
24		
32	Steek bij KNP 32 de drukke weg over en ga RA de Cunera weg in. Na 100 m RA fietspad op.	
31	<p>De Grift Het water aan de rechterkant heet de Bisschop Davidsgrift. Een grift werd vroeger aangelegd ten behoeve van de turfwinning. In de tweede helft van de 15^e eeuw is deze grift gegraven, met Veenendaal als voorlopig eindpunt. In de Grift zaten vele stuwen. Door wateroverlast in het zuidelijke deel van de Vallei ontstond vaak ruzie over de hoogte van de stuwpeilen. In natte jaren trad de Grift dan buiten de oevers, soms wel tot een breedte van meer dan 2 km.</p>	
11		
26	<p>Het Binnenveld Het Binnenveld is een agrarisch cultuurlandschap met bijzondere cultuurhistorische elementen. In het gebied liggen aan weerszijden van de Valleikanaal een aantal fraaie natuurgebieden, zoals de Hel en Blauwe Hel, de Bennekomse Meent en Bennekomse Hooilanden, de Veenkampen en de Achterbergse Hooilanden. Een deel van het Binnenveld is in 2014 aangewezen als Natura 2000-gebied. Het Binnenveld is een groene buffer tussen het verstedelijkte gebied, waar weilanden en maïsakkers worden afgewisseld met rijen knotbomen, elzensingels en hakhoutbosjes. De Grift of het Valleikanaal vormt de grens tussen Utrecht en Gelderland. Het afwisselende landschap is aantrekkelijk voor vele weidevogels. In het najaar van 2019 is de bemeste bovenlaag van de grond verwijderd, waardoor op de onderliggende schrale gronden een meer gevarieerde flora en fauna kan ontstaan. Er ontstaat dan weer onder andere blauwgrasland en trilveen.</p>	
27		
25		
45	<p>Veenendaal is ontstaan vanuit een veengraverskolonie. Nadat het veen was afgegraven, ontstond een uitgebreide textiel- en sigarenindustrie. Omstreeks 1970-1980 moesten de meeste van deze grote fabrieken sluiten. Hier heeft u startpunt A (de Cultuurfabriek) weer bereikt. In horecagelegenheid 'Met Stip' kunt eventueel nog iets gebruiken. Tot 17.00 geopend.</p>	
85	Hier heeft u startpunt B weer bereikt. In de restaurant 3 Zussen kunt eventueel nog iets gebruiken.	

We hopen dat u een fijne tocht heeft gehad.

IVN Veenendaal-Rhemen heeft de volgende natuurspaden en fietsroutes beschikbaar:

Wandelroutes	Fietsroutes
<ul style="list-style-type: none"> • Egelmeer • Elsterberg • Grebbeberg • Langs Utrechtse spoor en dansende bomen • Pr8ige Heuvelrug Oost • Pr8ige Heuvelrug West • Prattenburg	<ul style="list-style-type: none"> • Fietsen door bos en Binnenveld • Fietsen langs forten • Fietsen over Rug en Rijn • Fietsen langs grote graanmolens en groene grenzen

IVN (Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid) is een landelijke natuur- en milieuvereniging die werkt aan een duurzame samenleving.

Voor opmerkingen over deze routes: natuurpaden@ivnveenendaal-rhemen.nl.

Routekaart Fietsen over Rug en Rijn

